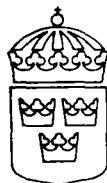

Finansutskottets yttrande

1987/88:4 y

om Sverige och den västeuropeiska integrationen
(prop. 1987/88:66)

FiU
1987/88:4 y

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har den 4 februari 1988 beslutat bereda finansutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1987/88:66 om Sverige och den västeuropeiska integrationen jämte motionerna 1987/88:U2–U7 och 1987/88:U522–U524.

Regeringen begär i propositionen att riksdagen skall godkänna vissa riktlinjer som bör ligga till grund för det fortsatta arbetet för att få till stånd ett brett västeuropeiskt samarbete. Riksdagen bereds därutöver tillfälle ta del av regeringens överväganden på olika områden i fråga om Sverige och den västeuropeiska integrationen.

Finansutskottet begränsar sitt yttrande till vad som i den senare delen anförs om ekonomiskt och monetärt samarbete (kap. 12). Vad gäller avsnitten om en gemensam marknad för industrivaror (kap. 6) och om offentlig upphandling (avsnitt 8.2), som berör frågor inom utskottets beredningsområde, konstaterar utskottet att några större meningsskiljaktigheter inte föreligger mellan vad som anförs i propositionen och i motionerna. Utskottet avstår därför från att kommentera dessa frågor.

Ekonomisk politik

Propositionen

I propositionen anförs att internationellt ekonomisk-politiskt samarbete bl.a. kan syfta till att förbättra förutsättningarna för hög ekonomisk tillväxt och låg inflation i världsekonomin, att stabilisera växelkurser och att utjämna obalanser mellan olika länder. Viktiga beståndsdelar i detta samarbete är utbyte av information om och diskussion av den ekonomiska utvecklingen och politiken. I centrum för intresset står de mekanismer som binder samman de olika ekonomierna. Syftet med samarbetet är bl.a. att vederbörlig hänsyn skall kunna tas till de internationella återverkningarna av olika länders ekonomisk-politiska åtgärder.

I propositionen framhålls vidare att Sverige eftersträvar en hög ambitionsnivå för internationellt ekonomisk-politiskt samarbete och verkar aktivt för en bättre samordning och adekvat inriktning av den ekonomiska politiken. Tyngdpunkten för detta engagemang ligger i OECD och i IMF. De senaste årens arbete inom ramen för dessa organisationer på att stärka den

multilaterala övervakningen av medlemsländernas ekonomiska politik och utveckling har därvid tillmätts särskild betydelse.

Som medlem i EFTA deltar Sverige aktivt i diskussioner i organisationens ekonomiska kommitté. Sedan år 1977 har Sverige också årligen informella diskussioner med EG-kommissionen rörande ekonomiska frågor. I dessa samtal, som främst rör kort- och medelfristiga konjunkturutsikter och valutafrågor, deltar finansdepartementet och riksbanken.

Motionen

I motion U5 (c) förordas att man från svensk sida bör eftersträva ett gemensamt västeuropeiskt forum för samråd avseende den ekonomiska politiken. Samarbetet inom OECD, där de västeuropeiska länderna ingår, domineras ofta av de stora länderna eller konstellationer av EG-Japan-USA. I ett västeuropeiskt forum borde samtliga EFTA- och EG-länder ingå för gemensam behandling av ekonomisk-politiska frågor i Västeuropa. I ett sådant forum skulle de små västeuropeiska länderna kunna göra sig gällande på ett bättre sätt än i befintliga fora, anför motionärerna.

Utskottets överväganden

En fri och omfattande handel med andra länder är en grundläggande förutsättning för god ekonomisk tillväxt i vårt land. En fri handel medför en rationell arbetsfördelning mellan länderna som är till nytta för alla parter. Detta utgör utgångspunkten för utskottets ställningstagande i detta yttrande.

Den svenska hemmamarknaden är liten internationellt sett. Tillgången till marknader i andra länder har varit en förutsättning för att svensk exportindustri skall kunna konkurrera med industrier i betydligt större länder som har konkurrensfördelar i form av en större hemmamarknad.

Det är i hög grad tack vare vårt deltagande i den internationella handeln som Sverige nått sitt nuvarande sociala och ekonomiska välstånd. Handel och ekonomiskt samarbete lägger vidare grunden för ökad mellanfolklig förståelse och fredlig samlevnad.

Det är med denna utgångspunkt som Sverige medverkat i och anslutit sig till åtskilliga avtal som syftar till att avveckla tullar och andra hinder för handeln mellan länder.

Genom anslutningen till olika internationella avtal har Sverige liksom andra länder underkastat sig vissa inskränkningar av den egna handlingsfriheten. Sverige har t.ex. inom GATT och OECD i stor utsträckning förbundit sig att behandla alla medlemmar lika.

Frihandeln har också lett till en långtgående strukturomvandling, vilket är en ofrånkomlig konsekvens av den internationella arbetsfördelningen. De näringsgrenar som inte är konkurrenskraftiga slås ut. Sett i ett samhällsekonomiskt perspektiv är detta en nödvändig utveckling för att vi långsiktigt skall kunna hävda oss i den internationella konkurrensen. En sådan omstrukturering kan emellertid för anställda och ägare i de utsatta industrierna innebära stora påfrestningar. En viktig förutsättning för att kunna fullfölja en sådan politik är att de människor som drabbas av strukturom-

vandlingen erhåller samhällets stöd. Strukturomvandlingens påfrestningar måste bäras solidariskt och inte endast av de enskilda som drabbas. Med en rättvis fördelning av välfärden och en social trygghet skapas goda betingelser för den industriella förnyelsen.

Den svenska ekonomin har i allt högre grad blivit beroende av den internationella och då i första hand den västeuropeiska utvecklingen. Som anförs i propositionen är det fortfarande möjligt att påverka den egna ekonomiska utvecklingen. Det visar inte minst de senaste årens ekonomiska utveckling i Sverige, men vårt manöverutrymme är begränsat. Obalanser och konjunkturväxlingar i ett land tenderar att snabbare än tidigare fortplantas till andra länder och kontinenter. Betydande instabilitet i fråga om växelkurserna kan verka hämmande på handeln. Därför ökar behovet av ekonomisk-politiskt samarbete.

Utskottet delar uppfattningen i motion U5 (c) att det europeiska samarbetet på den ekonomiska politikens område är mycket viktigt. Det framgår inte minst av det faktum att EFTA-länderna tillsammans är EG:s viktigaste handelspartner och en större exportmarknad än USA. Sverige är, närmast efter USA och Schweiz, EG:s tredje viktigaste handelspartner och utgör en nästan dubbelt så stor exportmarknad som Japan.

Behovet av ett europeiskt samarbete accentueras under perioder med problem i världsekonomin. Europeiska initiativ och förslag till lösningar kan i sådana situationer vara mycket betydelsefulla.

Det sker också fortlöpande diskussioner inom OECD:s ram om det ekonomiska läget i Europa och om olika vägar att med den ekonomiska politiken påverka utvecklingen. Utskottet ser det inte som en nackdel att Europa i detta sammanhang betraktas som en väsentlig del i samspelet mellan de stora ekonomierna i världen.

Utskottet vill i detta sammanhang också erinra om dels den samverkan som sedan lång tid tillbaka sker inom den ekonomiska kommittén i EFTA, dels de årliga överläggningarna mellan EFTA-länderna och EG-kommissionen, dels de bilaterala överläggningar som årligen sker mellan EG-kommissionen och det svenska finansdepartementet avseende ekonomisk utveckling och ekonomisk politik. Till detta kan läggas de möjligheter som öppnar sig att inom ramen för en intensifierad EFTA-EG-dialog avhandla frågor även av det slag som tas upp i motion U5.

Mot denna bakgrund och med hänsyn till de andra fora (IMF, G10, ECE, nordiska samarbetet m. fl.), där Sverige deltar på multi- eller bilateral basis och där den europeiska dimensionen på ekonomisk utveckling och ekonomisk-politiska frågor kan diskuteras, måste risken för dubbelarbete vid inrättandet av ett nytt internationellt organ nämnas. Det kan också av detta skäl och med hänsyn till de kostnader inrättandet av en ny västeuropeisk organisation skulle medföra både i form av direkta budgetmedel och genom ökat arbete, ifrågasättas om andra länder i Västeuropa skulle vara intresserade av ett sådant förslag.

Utskottet avstyrker således från sina utgångspunkter motion U5 yrkande 13.

Propositionen

Det konstateras i propositionen att en faktor av stor betydelse för samordningen av EG-ländernas ekonomiska politik är utvecklingen i riktning mot ökad frihet för kapitalrörelser. Frihet för kapitalrörelser ställer ökade krav på samordning av den ekonomiska politiken, i synnerhet penningpolitiken, om en stabil utveckling på valutaområdet samtidigt skall kunna upprätthållas.

I EG:s vitbok argumenterar man för fria kapitalrörelser eftersom dessa främjar en effektiv resursallokering. Men för att inte kortfristiga kapitalflöden skall äventyra valutastabiliteten måste den ekonomiska utvecklingen vara någorlunda likartad i de berörda länderna. Det innebär således att ett förstärkt ekonomisk-politiskt samarbete är en viktig förutsättning för fria kapitalrörelser.

Avregleringsprocessen inom EG har under långa perioder varit trög och enskilda länder har därför tagit egna initiativ till att avveckla stora delar av sin valutareglering när så befunnits lämpligt. I samband med planerna att fullborda den inre marknaden har ett program för att förverkliga fullständig frihet för kapitalrörelser antagits. Programmet omfattar två faser. Den första fasen innebär att i princip all handel och emissionsverksamhet med värdepapper skall vara fri inom EG.

Direktivförslag om den andra fasen lades fram hösten 1987. Det omfattar samtliga resterande transaktionskategorier, således även de mest känsliga såsom korta finansiella krediter, penningmarknadsinstrument och bankdepositioner. Direktivet kommer att innebära en radikal liberaliseringsförpliktelse för många medlemsländer och måste därför förses med övergångsbestämmelser och möjligheter att vid behov tillgripa skyddsåtgärder för att undvika allvarliga störningar i valutabalansen.

Motionerna

I motion U7 (m) kritiseras den svenska valutaregleringen som försvårar kapitalrörelserna. De steg i liberaliserande riktning som tagits under senare år är enligt motionärerna inte tillräckliga. Det är enligt motionärerna varken möjligt eller önskvärt att genom regleringar av detta slag bevara den nationella handlingsfriheten. De transaktioner som tillåts i anslutning till utrikeshandeln utesluter möjligheterna att föra en självständig stabiliseringspolitik. Sverige har genom att ställa upp en fast växelkursnorm förpliktat sig att anpassa sin politik till omvärlden. Fullständig frihet för kapitalrörelserna kan då spela en positiv roll genom att tvinga fram en mer stabil och disciplinerad ekonomisk politik, som bl.a. kan bidra till att företag och löntagarorganisationer visar större återhållsamhet på pris- och lönesidan. Motionärernas slutsats är att den svenska valutaregleringen bör avvecklas skyndsamt och definitivt.

Även i motionerna U6 (fp) och U522 (fp) kritiseras den svenska valutaregleringen. Enligt motionärerna är EG viktigare för Sverige än Sverige är för EG. Via EFTA kan dock vår förhandlingsposition stärkas.

Arbetet med den inre marknaden måste leda till en parallell utveckling i Sverige och inom övriga EFTA-länder. Sverige måste erbjuda EG samma friheter som EG erbjuder Sverige, t.ex. en öppen marknad för banker, försäkringsbolag och finansiell service. I jämförelse med EG:s fria kapitalmarknad framstår också den svenska valutaregleringen som alltmer stötande.

Utskottets överväganden

Riksdagen beslutade våren 1986 (FiU 1986/87:30, rskr. 363) att avveckla de delar av valutaregleringen som inte är av central betydelse för penning- och valutapolitiken.

Från avvecklingen undantas bankdepositioner och placeringar i räntebärande papper, t.ex. statsobligationer för såväl valutautlåningar som valuta-inlåningar.

Det första större steget i liberaliseringsprocessen togs sommaren 1986 då kravet på att direkta investeringar skulle refinansieras utomlands avskaffades. Hösten 1987 beslutades att svenskar skulle få ökade möjligheter att förvärva utländska aktier. Avsikten är att alla restriktioner på förvärv av utländska aktier på sikt skall avskaffas.

Vidare har restriktionerna avseende fastighetsinvesteringar avvecklats, vilket innebär att de nu tillåts enligt samma kriterier som gäller direkta investeringar.

Utskottet har vid ett flertal tillfällen sedan 1986 behandlat motionsyrkanden om att avveckla valutaregleringen. Senast den 2 mars 1988 avslög riksdagen (FiU 1987/88:20) sådana motionsyrkanden med hänvisning till att den av 1986 års riksdag utstakade vägen för liberalisering av valutareglering bör fullföljas. Det innebär att vissa transaktioner undantas från avvecklingen, nämligen sådana som styrs av ränteskillnader och förväntningar om ränte- och valutakursutvecklingen. Utskottet har alltjämt samma uppfattning.

Utskottet delar propositionens uppfattning att det fortsatta liberaliseringsarbetet bör drivas med sikte på att så långt möjligt delta i det västeuropeiska samarbetet för liberalisering av kapitalrörelser. Det innebär att om ökade obalanser på nytt skulle uppstå får inte en uppbromsning ske i liberaliseringsprocessen. I stället bör andra åtgärder sättas in.

Fria kapitalrörelser ställer strängare krav på samordning av den ekonomiska politiken samt på ett långtgående valuta- och penningpolitiskt samarbete. Det kommer att innebära att även skattepolitiken måste samordnas. En anpassning av den svenska skattepolitiken till den som tillämpas inom EG torde innebära stora förändringar av såväl skattestruktur som skattenivå. En anpassning till de skattenivåer som är aktuella inom EG torde framför allt medföra ett betydande skattebortfall. Det skulle i sin tur kunna få betydande konsekvenser för de statliga utgiftsprogrammen och för det sociala trygghetssystemet. I den fortsatta integrationsprocessen måste således också de samhällsekonomiska och sociala konsekvenserna av ett mera långtgående ekonomisk-politiskt samarbete särskilt uppmärksammas.

Utskottet anser med det anförda att utrikesutskottet bör avstyrka motion U7 yrkande 12.

Propositionen

I propositionen framhålls att det samarbete som har kommit att få störst betydelse för den ekonomisk-politiska samordningen inom EG är det som ägt rum på det monetära och valutapolitiska området. Efter det att Bretton Woods-systemet bröt samman i början på 1970-talet etablerades det s.k. ormsamarbetet på växelkursområdet, där bl.a. Sverige, Danmark och Norge deltog förutom de ursprungliga sex medlemsländerna:

Ormsamarbetet avlöstes år 1979 av det europeiska monetära systemet EMS. Det syftar till att etablera ett närmare monetärt samarbete för att uppnå en zon med stabila valutor i Europa. Avsikten är att det jämte andra instrument skall främja en balanserad ekonomisk utveckling inom EG. EMS-samarbetet regleras genom ett särskilt avtal mellan centralbankerna men har sedermera blivit traktatfäst genom enhetsakten.

I EMS-samarbetet ingår den europeiska valutaenheten (ECU), valutakursmekanismen (ERM) och särskilda kreditbestämmelser.

Motionen

I motion U7 (m) spås att betydelsen av det europeiska valutasamarbetet kommer att växa. ECU-n håller på att utvecklas till en kommersiellt utnyttjad valutaenhet. Krediter och värdepapper uttryckta i ECU håller på att bli vanliga. Motionärerna ser ECU-n som ett embryo till en gemensam västeuropeisk valuta.

På sikt är målsättningen att upprätta en verklig valutaunion med en gemensam europeisk centralbank. Därmed skulle penningpolitiken bli en gemensam angelägenhet. Motionärerna konstaterar att för närvarande är dock skillnaderna mellan de olika EG-ländernas ekonomiska politik ett hinder för en helt samordnad penningpolitik och en valutaunion. Enligt motionärerna bör riksbanksfullmäktige överväga en svensk anknötning till EMS växelkurssamarbete. Det skulle långsiktigt binda den svenska kronan till valutorna i de länder som svarar för största delen av vår utrikeshandel. Den ekonomiska politiken i Sverige får i så fall utformas med utgångspunkt i de krav på pris- och lönestabilitet som den fasta växelkurspolitiken ställer. Det skulle innebära att det inte längre skulle vara möjligt att med ensidigt beslutade devalvering parera en alltför snabb inhemsk kostnadsstegring.

Utskottets överväganden

Utskottet vill med anledning härav anföra att sedan samarbetet inom EMS startade år 1979 har man diskuterat att låta även länder utanför EG delta i samarbetet men hittills har inte detta aktualiserats. Flera av EG-valutorna, bl.a. den brittiska, står allttjämt utanför denna del av EMS-samarbetet.

Den nuvarande svenska växelkurspolitiken där kronans kurs knyts till ett genomsnitt av omvärldens valutor, den s.k. korgen, har visat sig fungera bra. Som utskottet anfört tidigare (FiU 1986/87:10 s. 49) är det av stor vikt för vår trovärdighet att ändringar inte företas i korgens konstruktion. Den nuvaran-

de kurspolitiken har gjort kronan mindre känslig för kraftiga kursvariationer i de stora internationella valutorna av det slag vi sett under 1980-talet. Den svenska kronan undviker genom den nuvarande konstruktionen de periodvis återkommande spekulationerna om kursjusteringar inom EMS, vilka ibland utlöses av politiska händelser i något av de större EG-länderna. Det kan också i detta sammanhang noteras att de europeiska valutorna i dag svarar för cirka tre fjärdedelar av viktorna i valutakorgen. EG-valutorna utgör mer än hälften. Utskottet anser mot denna bakgrund att frågan om en svensk anknäytning till det europeiska monetära samarbetet saknar aktualitet. Yrkande 11 i motion U7 bör därför enligt finansutskottet avstyrkas av utrikesutskottet.

Sverige följer dock, nu liksom tidigare, med intresse de västeuropeiska ansträngningarna att uppnå och vidmakthålla valutapolitisk stabilitet inom ramen för EMS-samarbetet.

Det bör också i detta sammanhang nämnas att Sverige tillsammans med andra industriländer också deltar aktivt i det löpande informationsutbytet om utvecklingen på valutamarknaderna som hålls mellan centralbankerna i EMS-länderna. Vidare deltar riksbanken i de möten som hålls mellan centralbankerna inom ramen för G 10 i anslutning till månadmötena i Bank of International Settlements (BIS).

Finansiella tjänster

Propositionen

I propositionen anföras att den internationella handeln med tjänster – bland dem finansiella tjänster och försäkringstjänster – har fått en ökad betydelse under de senaste åren. Banker och andra finansinstitut har, liksom försäkringsbolag, i ökad utsträckning kommit att bedriva verksamhet i flera länder, med eller utan etablering utanför hemlandet. Även handeln med värdepapper har internationaliserats. Ytterligare en grundläggande orsak till det ökade utbytet av finansiella tjänster är det nära sambandet med kapitalrörelseområdet där en fortgående liberalisering ägt rum under senare tid.

När det gäller det västeuropeiska samarbetet inom detta område representerar EG:s arbete med att senast år 1992 få till stånd en inre marknad för finansiella tjänster den mest målinriktade insatsen mot en internationell liberalisering. Redan i Romfördraget föreskrivs etableringsfrihet och fritt utbyte av tjänster.

När det gäller värdepappersmarknaderna har EG:s arbete inriktats på gemensamma regler för den organiserade handeln med aktier och andra värdepapper avseende t.ex. börsintroduktion, information till investerare samt kollektiva investeringar i värdepapper. Vidare arbetar man inom EG på att få till stånd regler om insiderhandel.

Mellan EFTA och EG har under år 1987 ett informationsutbyte inletts beträffande reglerna för handeln med finansiella tjänster. Detta utbyte omfattar bl.a. reglerna för insiderhandel.

Även i Sverige har under senare år en utveckling skett mot ökad internationell konkurrens inom den finansiella tjänstesektorn. På ett flertal

områden befinner sig emellertid dessa frågor alltså på utredningsstadiet.

I propositionen påpekas att när det gäller det västeuropeiska samarbetet går det inte att hävda generellt, utan ytterligare jämförande undersökningar, att den svenska lagstiftningen har andra syften eller innebär starkare restriktioner för den finansiella sektorn än EG:s regelverk. Sverige har ett starkt intresse av att så långt det är möjligt delta i det västeuropeiska samarbetet för att möjliggöra en enhetlig marknad för finansiella tjänster. Det är därvid en svensk önskan att det informationsutbyte som redan inletts mellan EG och EFTA skall leda till att konkreta samarbetsmöjligheter identifieras. Det utredningsarbete som pågår i Sverige utgör såväl ett hinder som en fördel i detta sammanhang, sägs det i propositionen.

Motionerna

I motion U5 (c) anförs att den växande svenska tjänstehandeln – däribland de finansiella tjänsterna – bör integreras i en öppen bank- och försäkringsmarknad i Västeuropa. Förutsättningarna härför bör enligt motionärerna utredas närmare.

I motionerna U522 och U6 (fp) anförs att Sverige måste erbjuda EG samma friheter som EG erbjuder Sverige, t.ex. en öppen marknad för banker, försäkringsbolag och finansiell service. Sverige löper enligt motionärerna en uppenbar risk att hamna utanför EG-samarbetet på tjänsternas område. Motionärerna beklagar att regeringen inte ger någon samlad bedömning av hur Sverige skall agera på detta område. Motionärerna anser att det är synnerligen angeläget att Sveriges EG-samarbete på bred front utvecklas till att också innefatta tjänsterna.

I motion U7 (m) anförs att det inte räcker med att avskaffa valutarestriktionerna. Affärerna söker sig dit där de kan utföras billigast. Därför bör skattebelastningen vara låg för finansiella tjänster.

Utskottets överväganden

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är angeläget att Sverige så långt det är möjligt deltar i det västeuropeiska samarbetet även när det gäller finansiella tjänster.

Som framgår av propositionen är det emellertid ett stort antal frågor som ännu är olösta på detta område. Ett bättre underlag för att ta ställning till de alternativ och möjligheter som finns kommer att föreligga när de nu pågående utredningarna avslutat sitt arbete. Utskottet har inte något att erinra mot vad som anförs på detta område i propositionen eller i de nämnda motionerna. Det finns dock inte för närvarande några konkreta förslag att ta ställning till. Utskottet anser mot denna bakgrund att yrkandena i motionerna inte bör föranleda någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida.

Stockholm den 15 mars 1988

På finansutskottets vägnar

Arne Gadd

Närvarande: Arne Gadd (s), Anne Wibble (fp), Lars Tobisson (m), Rune Rydén (m), Iris Mårtensson (s), Lisbet Calner (s), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m), Arne Andersson i Gamleby (s), Gunnar Björk (c), Hans Petersson i Hallstahammar (vpk), Hans-Eric Andersson (s), Arne Kjörnsberg (s), Marianne Carlström (s) och Rolf Kenneryd (c).

Avvikande meningar

1. Ekonomisk politik

Gunnar Björk och Rolf Kenneryd (båda c) anser att den del av utskottets överväganden i avsnittet Ekonomisk politik som börjar med "Det sker" och slutar med "yrkande 13" bort ha följande lydelse:

Det finns emellertid en tendens att de europeiska frågorna kommer i skymundan på grund av de stora ländernas dominans, t.ex. USA och Japan, i flera av de internationella fora som Sverige deltar i, t.ex. OECD, IMF eller G10. Framför allt blir de små västeuropeiska ländernas problem negligerade. Det finns därför skäl att Sverige, som föreslås i motion U5, verkar för att ett västeuropeiskt forum skapas för gemensam behandling av ekonomisk-politiska frågor i Västeuropa. I ett sådant forum skulle de små västeuropeiska länderna kunna göra sig gällande på ett bättre sätt än i befintliga fora.

Utskottet anser således att utrikesutskottet bör tillstyrka motion U5 yrkande 13.

2. Kapitalrörelser

Anne Wibble (fp), Lars Tobisson (m), Rune Rydén (m), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m), Gunnar Björk (c) och Rolf Kenneryd (c) anser att utskottets överväganden under avsnittet Kapitalrörelser bort ha följande lydelse:

Sverige har sedan länge förespråkats och arbetat för fritt varuutbyte. Det är därför logiskt och konsekvent att arbeta för fri rörlighet även för tjänster och finansiella transaktioner.

Inom EG pågår ett omfattande arbete för att frigöra kapitalrörelserna. Målet är att till år 1992 ha ett helt öppet och fritt flöde av kapital mellan EG:s medlemsländer. Det finns en uppenbar risk att Sverige kommer att hamna utanför EG-samarbetet på detta område. Sverige blir alltmer ensamt bland de välutvecklade industriländerna om att behålla ett regelverk som försvårar kapitalrörelser.

Utskottet anser att den snabba utvecklingen mot en europeisk marknad utan gränser för kapital ställer krav på ändringar för Sveriges del. En fri rörlighet mellan EG och Sverige måste upprättas även vad gäller finansiella transaktioner. För detta krävs att valutaregleringen avskaffas. I EG-länderna har valutaregleringarna redan i allt väsentligt undanröjts. Det är en illusion att tro att Sverige kan bevara handlingsfrihet genom valutaregleringen. Omfattningen av de kapitalrörelser som kan ske i anslutning till utrikeshandeln är så stor att de ändå påverkar stabiliseringspolitiken. Härtill bidrar också den stora utlandsupplåning som såväl staten som företagen har ådragit sig.

En avreglering bör ske omgående och vara definitiv. Det gör att de anpassningsrörelser som blir oundvikliga när en reglering avskaffas går i båda riktningarna och tenderar att ta ut varandra. Vad finansutskottet anfört med anledning av motion U7 yrkande 12 om att avskaffa valutaregleringen bör riksdagen som sin mening ge regeringen och fullmäktige i riksbanken till känna.

3. Kapitalrörelser

Hans Petersson i Hallstahammar (vpk) anser att utskottets överväganden i avsnittet Kapitalrörelser bort ha följande lydelse:

Sveriges utrikeshandel sker till ca 50 % med EG-länder. Utskottets slutsats härav är att den redan höga graden av beroende inte bör höjas ytterligare. Det är snarare logiskt att prioritera förbindelser med andra länder och marknader. Detta understryks av EG-ländernas påtagliga inre svårigheter. De tyngs av svag tillväxt, överproduktion och massarbetslöshet. Utvecklingen av svensk utrikeshandel bör därför snarare ske med marknader utanför EG: USA, Östeuropa, EFTA-länderna, Asien och övriga delar av tredje världen. Sårbarheten för Sverige blir mindre med mer mångsidiga kontakter.

Sverige bör enligt utskottets mening som alternativ till EG-harmonisering sätta ett alleuropeiskt perspektiv. Friare handel samt ekonomiskt och kulturellt samarbete mellan alla europeiska länder måste eftersträvas. Endast med en sådan inriktning på Europapolitiken gynnas avspänning och fred.

En ensidig anpassning till förhållandena inom EG riskerar att bli en anpassning till de kommersiella intressena, de konservativa krafterna och till långtgående resursutnyttjande av såväl människor som natur.

En generell avreglering av valutarestriktionerna skulle innebära en fullständig kapitulation för dessa krafter. Det finns snarare anledning att ompröva de liberaliseringar som redan genomförts i Sverige. Framför allt bör utflyttning av svenska företag och sysselsättningstillfällen styras på ett för Sverige samhällsekonomiskt acceptabelt sätt.

Utskottet avstyrker således motion U7 yrkande 12.

4. EMS-samarbetet

Lars Tobisson, Rune Rydén och Filip Fridolfsson (alla m) anser att utskottets överväganden i avsnittet EMS-samarbetet bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att betydelsen av det europeiska valutasamarbetet kommer att växa. Växelkursvariationer innebär ökade transaktionskostnader som verkar som handelshinder. En stabil valutakursutveckling är därför önskvärd.

Utskottet anser att riksbanksfullmäktige bör överväga en svensk anknytning till EMS växelkursarbete. På så sätt skulle den svenska kronan vara långsiktigt bunden till valutorna i de länder som svarar för största delen av vår utrikeshandel. Den ekonomiska politiken i Sverige skulle i så fall få utformas

med utgångspunkt i de krav på pris- och lönestabilitet som den fasta växelkurspolitiken ställer. Det skulle inte längre bli möjligt att med ensidigt beslutade devalveringar parera en alltför snabb inhemsk kostnadsökning. FiU 1987/88:4 y

Vad finansutskottet anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen och fullmäktige i riksbanken till känna. Finansutskottet tillstyrker med det anförda motion U7 yrkande 11.

5. EMS-samarbetet

Anne Wibble (fp), Lars De Geer (fp), Gunnar Björk (c) och Rolf Kenneryd (c) anser att utskottets överväganden i avsnittet EMS-samarbetet bort ha följande lydelse:

Utskottet vill med anledning härav anföra att sedan samarbetet inom EMS startade år 1979 har man diskuterat att låta även länder utanför EG delta i samarbetet men hittills har inte detta aktualiserats. Flera av EG-valutorna, bl.a. den brittiska, står allttjämt utanför denna del av EMS-samarbetet.

Den nuvarande svenska växelkurspolitiken innebär att kronans kurs knyts till ett genomsnitt av omvärldens valutor, den s.k. korgen. De europeiska valutorna svarar i dag för cirka tre fjärdedelar av vikterna i valutakorgen. EG-valutorna utgör mer än hälften. Utskottet anser att frågan om en svensk anknytning till det europeiska monetära samarbetet för närvarande inte är aktuellt. Yrkande 11 i motion U7 bör därför enligt finansutskottet avstyrkas av utrikesutskottet.

6. Finansiella tjänster

Anne Wibble (fp), Lars Tobisson (m), Rune Rydén (m), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m), Gunnar Björk (c) och Rolf Kenneryd (c) anser att utskottets överväganden i avsnittet Finansiella tjänster bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att en mycket väsentlig del av Sveriges EG-politik rör våra möjligheter att medverka i ett fritt utbyte på tjänsternas område.

En åtgärd som skulle underlätta ett sådant samarbete är avskaffande av den svenska valutaregleringen, vilket utskottet förordar. Det är också nödvändigt att Sverige erbjuder EG samma friheter som EG erbjuder Sverige. Inom EG kommer också med stor sannolikhet kraven på ömsesidighet att bli allt starkare. Detta gäller t.ex. de villkor som finns på marknaderna för finansiella tjänster, där svenska banker och försäkringsbolag skulle kunna expandera. Det finns annars en risk att svenska finansiella företag hamnar utanför EG-samarbetet och inte kan delta på lika villkor. Enligt utskottets mening är det synnerligen angeläget att Sveriges EG-samarbete på bred front utvecklas till att också innefatta tjänsterna, som är en av ekonomins snabbast växande sektorer. Vad utskottet anfört med anledning av motionerna U5, U6, U7 och U522 bör ges regeringen till känna.

7. Finansiella tjänster

FiU 1987/88:4 y

Hans Petersson i Hallstahammar (vpk) anser att utskottets överväganden i avsnittet Finansiella tjänster bort ha följande lydelse:

Som framgår av propositionen är ett stort antal frågor ännu olösta på detta område. I den allmänna viljeinriktning som uttrycks i propositionen och som framgår av direktiven till de utredningar som pågår för detta område, finns endast det västeuropeiska perspektivet. Enligt utskottets mening bör en mer internationalistisk orientering väljas. Ett mångnationellt samarbete gagnar och stimulerar Sverige mer än en snävt västeuropeisk orientering. Det stämmer också med den svenska alliansfrihetens tradition. Det möjliggör för Sverige att tillsammans med andra EFTA-länder arbeta för en alleuropeisk utveckling och en ökad kontakt mellan Öst- och Västeuropa. Det senare kräver uppbyggandet av andra strukturer och kanaler än EG-organen, eftersom det gäller att utveckla förbindelser mellan länder med olika ekonomiska system.

Utskottet tar således bestämt avstånd från den snäva inriktning som det internationella samarbetet ges i propositionen och de här aktuella motionerna.

Ekonomisk politik	1
Propositionen	1
Motionen	2
Utskottets överväganden	2
Kapitalrörelser	4
Propositionen	4
Motionerna	4
Utskottets överväganden	5
EMS-samarbetet	6
Propositionen	6
Motionen	6
Utskottets överväganden	6
Finansiella tjänster	7
Propositionen	7
Motionerna	8
Utskottets överväganden	8
 Avvikande meningar	
1. Ekonomisk politik (c)	9
2. Kapitalrörelser (m, fp, c)	9
3. Kapitalrörelser (vpk)	10
4. EMS-samarbetet (m)	10
5. EMS-samarbetet (fp, c)	11
6. Finansiella tjänster (m, fp, c)	11
7. Finansiella tjänster (vpk)	12

[The body of the document contains extremely faint and illegible text, likely due to low contrast or scanning quality. The text is scattered across the page and does not form any recognizable paragraphs or sections.]